

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára: 15 krajczár.

Előfizetni csupán a kiadóhivatalnál lehet
B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reclamációk és hírdetések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdászati hetilap.

A lap szellemi részére s a nyilatkozatokra vonatkozó minden közlemények a szerkesztőségbe küldendők.

Hirdetések díja: 60 krajczár petítór 5 kr. — Nagyobb és többeszeri hirdetések jutányosan csökkenthetők.

Dílyeg minden beiktatásnál 50 kr.

Nyilatkozat garancia ára 20 kr.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok“

1885-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Egynegyedre 1 „ 50 kr.
Egy hónapra — „ 50 kr.

As előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz intézve, — legcélszerűbben postautalvánnyal — nyomatandó példányok s pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb beküldendők.

Kék László,
kiadó s lapfajtalanos.

Horváth Danó,
fel. szerk.

B.-Gyarmat, június 11-én.

Hazánk a földmivelés hazája. A keleti nép egyik jellege a kereskedelem iránti vágy, tehetség. Mi is keleti nép vagyunk de ezt a tulajdonságot oly sok küzdelem és hanyatttétel után levetkezve, hazánkban egy új keleti elem ragadta kezébe.

Mi tehát mint keleti nép a nemzet Concorrában, egy új tér munkáival földmivelőkké lettünk, erre a természet maga kényszerített, hazánk éghajlata és fekvése kedvezett.

Egy Széchenyi és Vesselőnyi láng szelleme, kik áthatva a kor szellemétől, szabadság, testvériség, egyenlőséget hirdetve, a jobbágyságot felszabadította, és ezen társadalmi átalakulás, igen nagy lendületet adott a földmivelésnek; a jobbágy ura lévén földjének, szabad lett, rendelkezett, nem rettegett többé a magas arisztokrácia huázárai korbács ütésétől, meglett az osztó igazság, viszonyosság és egyenlőség; mindenki egyenlő adófizető tagja lett az állam-

nak, a kis birtokos versenyez a nagybirtokossal és e nemes verseny célja minél több értéket kiaknázni a földből.

A ki 1860-ik évtől örökös szemmel kísértte földmivelésünket, látja hogy ez idő óta minden figyelem a buza termelésére irányult. A londoni, párizsi bécsi világtárlatok és reményem a legközelebbi budapesti országos kiállítás, a magyar búzát kitűnő minőségű minőségű liszttartalmúnak ismertető és ismeri fel.

Igy jöttek létre a pesti budai, debreczeni, szegedi és hazánk több nevezetese helyein felállított gőzmalmok, a legközelebb épült lévai henger malom.

Mesen Porosz, Francia, Angol, még Anglia piaczaival is összeköttetésben voltak és vannak.

Ez utóbbi időben azonban a buza ára hanyatlott, mely ár csökkenése a különböző vármok emelésének, részint a vasuti társulatok, szállítási emelkedésében rejlik. Fő ok azonban az Orosz és Amerika túl nagy mennyiségű buza termelése hajtott le.

És ép ez árcsökkenés gazdáinkat kezdi elkedvetleníteni, de csak a magyar gazdát, ki ha egy élet irányt kiismert, nem tanulmányozza a másik utat, melyen haladva más irányban még magasb értéket lehetne elérni.

Szerintem hazánk földmivelése igen nagy haladást ért el, de világért se gondoljuk azt, hogy elértük e tér netovábbját mi ugyan szeretjük magunk egyéb kultur államok sorába helyezni, melyhez ugyan közeledünk, de még igen sok tanulni való vár.

Egy tulajdon meg kíváló kelléke, kell hogy legyen e tér munkásának, kezdetleges alapon áll nálunk a természettől megáldott értéket fokozni, nem vagyunk képesek, az

élelmesség és valódi takarékoság még igen nagy mértékben hiányzik, nem gyakran a tulajdások, felesleges beruházások, igen sokszor nem áll arányban jövedelmekkel, ép ez oka hogy a jövőben számítani nem tudunk, s lovon járunk holott csak 2 lovat volnánk képesek eltartani.

Ep ez oka, hogy csökkenjen kissé a gabona ára, látogassa meg az elemi csapás határunkat, egy évi rossz termés 5 évre vissza vet bennünket.

A buza ár csökkenését szeréntem ellenanyozni lehetne, minél számos malmok felállításával (melyek nagyon természetesen malmok lennének) által.

Első rendű liszt terményeink különben is tekintélyesek a külföld előtt, a különböző helyi kiállításokon érmekek kitüntetések, az alsóbb rangú buza liszt pedig az én tapasztalatom szerént, sokkal gyorsabb hatással álltunk hízlalásánál, mint bármely egyéb.

Az árpát illetőleg ki 1870-től kívül tekintő figyelemmel kísérti, azt látta és látja hogy a fent jelzett évtől a porosz, cseh és osztrák sörgyárak előtt a magyar árpa igen kapós; és hogy 10—15 év óta a magyar árpa tekintély a külföldi kereskedelmi világban. Bécs, Morva, Cseh, Bajor, porosz sörgyárak magyar árpával látják el jelenleg is raktáraikat.

Magyar árpából készül a híres pilzener sör, melyből hazánkban oly kevés és oly méreg drágán jön.

Ma tehát midőn a philoxera kiszorítani törekszik Nő szőlő töjét, helyébe a mesterseges Nektárt a sört állítja, különös súlyt kell tehát fektetnünk a gazdaság e termékére, melynek ára ha jó minőségű a régi buza árral egy-

TÁRCZA.

Az én földbirtokom.

Nekem is van földbirtokom,
Kicsi bár de drága;
Éltem egész boldogságra
Volt annak az ára.

Benne fekszik legszebb kincsem
Milyen otthonom,
De emlékeimben ál
Soha nem feledve.

Ta vagy az én földbirtokom
Kicsi de drága!
Mely elválasztana tőled,
Nincs az a hatalom.

Enyém lesz a még élők,
Tied meg én leszek;
Ha majd egyszer kebeledben
Melleltem pihenek.

— m —

A budapesti magyar dalosarnok.

Ast mondják: a jó pap boltig tanul, meg hogy nyugta után dicsekd a napot. Két nagy igazság, s alkalmasható sok mindenre.

Imé, én a múlt héten elmentem hazánk édes szivébe, hogy ifjú szép Budapestünket és a hamar nagybirtó lett magyar országos kiállítást szívem szerint megcsodáljam; és mikor már betelt a lelkem ezerféle gyönyörűséggel, s majdnem sóbálványosá bámultam magamat a városban és a városligeti tündérkertben látottakon, ekkor, egy heti szüntelen kóborlás után kifáradtam, a menés dolgokon elálmodva, a sok fénytől és művészetől szédültes álmodozásba ringatva egy-

szer megálltam egy zajos utca sarkán és ott a nem rég épült magyar dalosarnok színes hirdetése öltött káprázó szemembe.

El sem olvastam, mi mindent ígér; úgy el voltam telve nemzeti büszkeséggel, önértéssel, hogy hazafias buzgóságomban elég volt a magyar vállalat címét olvasnom, s rögtön elhatároztam, hogy megnézem.

Magyar dalosarnok? — Ej, mit! Pártolni kell mindazt, ami magyar! Ez hazafias kötelesség! Oly sok kudarc után ismét egy lelkes kísérlet, melynek a főváros magyarosításában derék misztioja van: itt szoruljon hátrább a nagy várakozás, a művelődő érzék követelése, itt hazafinak kell lenni mindennek fölött! Így gondolkodtam s eszembe jutott a régi jó Komló-kert, meg a Belesnay . . . istenem, hányzor dupláztam meg ott a taksát, mikor a magyar műsza kiéhezett papjait s papnőit is számtalan vergődéseiket legláttam. Aztán még, mi tagadás, nem rúgok-e a megyei gyűléseken olgászer hazafias dörgedelmeiket bizsoltmányi tagok bedugott fülébe; s otthon névnapkor díszsátoron és más ily hazafias alkalommal, nem hangosítatom e folyvást, hogy a haza minden előtt? Egy szó mint száz, elmegyek a magyar dalosarnokba a legkisebb igény nélkül, csupán jámbor, kérelmes, nagylelkű — hazafiságból.

S megkerestem a Dohány-utca 4-ik számú házát, melynek homlokán a dalosarnok kivilágított ezégre jelezte, hogy jó helyen járok. Jegyet váltottam és beléptem az első udvarra . . . Köhalmaz, hordók, ezekerek, szerszámok . . . no, a dalosarnok bizonyosan valamelyik sarokba van eldugva, — hazafiságom segít! De, ni, az udvar végén egy ós szolga megállt és kért a jegyemet . . . és egy vasajtót tár föl előttem.

Ah! . . . ah! . . . csak hogy el nem állt a lélegzetem. Minő kép!

Gyönyörű úgy, szelők, cserjés kertbe léptem melynek közepén óriási csarnok festett oszlopal emelkedtek, délszeget tartva a magyar dalosarnok nagy tetőzetét. Körül szökőkut, bokrok, lombos fák közt díszes kerek asztalok, két karos sátorpáhol, oldalt két sor zárt páholy, pompás színpad, hamoriztikusan festett szép függöny, jó láda, tetőre alak . . . ah, ah, ez igazán kedves hely! Ugy látnék, nem bánom meg, hogy — hazafi vagyok!

Leültem. Finomán öltözött inas állt előm, nemzeti kokárdával a mellén, s étallappal kínált. Végig néstem. Lám . . . jó és változatos összerakítás és fel-tűnően olcsó árak! No, bizony rossz lesz minden! De magint csalódtam. Ugy magvacsoráltam, hogy leggyermánabb eszeres barátom asztalánál se lehetett volna különben. De hiszen ez menés! Voltam én (mégyszóval az!) a német sengerájokban is; de ott valószággal ugyanak, fosztogatnak s borukat, ételleiket négy napig is megfekszi az embert! Itt meg samatos bort ittam, kitűnő sültet ettem, rá jó hazai sajtot . . . s egy garassal se került többbe, mint bármely tisztességes vendéglőben.

Ezalatt a zenekar a Hanyadi László nyitányát játszotta. Milyen zenekar! Micsoda karmester! Ahármelyik színházba beillenek!

Kezdett melegem lenni. Ez a Selymes Elek, és a jeles művész, úgy tetszik még se azért fektetett bele a díszes magyar dalosarnokba sok esztorított és 60 tagból álló személyzetet, magyar, francia, angol, román éneklő, előadó és táncoló művészeket és 18 tagból álló kitűnő zenekart sem azért szerződött, hogy látogatóinak pusztán csak hazafias előadásra, hazafias nagylelkűségére számítsa!

Meg is győződtem én erről csakhamar. De nekivánja senki tőlem, hogy pontról pontra elmondjam, mi ragadott el! Csak annyit mondhatok, hogy egyik meg-

Az árpa művelésénél Esztergom megyében legjobb termést ad a probateli árpa, mely fajt úgy a horozeg primás, mint a magas káptalan kitűnő sok ismerettel bíró gazdatisztjei felismerve, ennek termelőségével igen magas eredményt érnek el, még e faj ad 15, a régi árpa 10 chevailter az origon 5 primadonna 6 magot.

Nagyon természetesen át kell vennünk azon fajt, mely talaj viszonyainkhoz legalkalmasab és legelőbb jövedelmet ad.

E téren munka szorgalom, kitartás legyen jelazzvunk és biztos az eredmény.

Pósa Lajos.

Scitovszky János alispán megtiszteltetése.

B-Gyarmat városában, ma este ünnepély lesz. Ugyanis B-Gyarmat városának derék előjárósága, a lelkesült közhangulat folytán május hó 9-én a városi képviselő testületet egybehívta, s közlekedéssel elhatározottat, hogy Scitovszky János alispán ur tiszteletére, amiért a várost leginkább érdekli vasut ügyben a legközelebbi megyei közgyűlésen az ismert célhoz vezető határozatokat keresztül vitte, s amiért ezen vasutügyben határozott állást foglalt el, — fáklyás zenét rendez, hogy külsőleg is kifejezést adjon azon határtalan tisztelőnek és ragaszkodásnak, melyet az alispán iránt érez.

B-Gyarmat, mint azon városok egyike, mely a világtól elszakadni nem akar, sőt nem is ambícióval törekszik előre, érz, hogy ma már oly városok, melyeknek vasúti járat, a haladásnak eme legemlékezőbb eszközei, nincsenek, kiesnek a számításból, és tudja azt, hogy a vasut nélküli városokban mindazon források, melyek a műveltséget és jólétet hivatva volna látni, kiapadnak és kiszáradnak.

Mint hogy pedig az 1883. év óta vajdó és már-már haldokló eszmét Scitovszky János alispán ur támasztotta fel s mint hogy mindenki meg van arról győződve, hogy a vasutügye most már oly erős kezébe van téve, melyek nagyszabású művek alkotására hivatva, nem csoda, hogy az alispán megtiszteltetésére irányzott tiszteletben a város összesége kíván részt venni.

De meg is érdemli azt a derék alispán, mert hisz ő lelke egész meggyőződésével, és a komoly akarat elhatározásával egészen önzellenlül fogott hozzá az ügy megvalósításához. Ezen nem is elhatározás folytán felbuzdult a város, és a május 9 ki képviselő testületi gyűlés kifejezést adott annak is, hogy az alispánt ne bék feladatában támogatni fogja.

A városi képviselő testület a fáklyászenes rendezésére egy Reményfy József elnöksége alatt működő bizottságot küldött ki, mely a fáklyás zenét rendezi.

Ezen bizottság a következő programot állapította meg:

A fáklyásmenet a városházától este 9 órakor indul el; a fő utca azon része, melyen a menet elvonul, kivilágítatik Szónokai Balás József városi képviselő kérésére fel. A férfi dalegyület 2 dallal fog közreműködni. Az ünnepélyben a város összes testületei

meghívtak. Az ünnepélyes menet rendezésére a tűzoltó egylet kérésre fel.

A város ezen fellékelkedéséből is látható, hogy mennyire büszke a város a vasut ügyben a mennyire méltatja azaz providentiális férfinak működését, a kik a vasut esz néjének megvalósítására hivatva.

A nemzeti iskola jubileuma.

Lelekező volt városunk lakói különösen a tanügy és nemzeti nevelés minden barátjára nézve, amez ünnepély, mely mult csütörtökön, május 11-én tartatott meg. jó szokás szerint először a szentegyház falain belül, majd a „Nemzeti iskola” tágas és szép udvarán, s végre, vidám befejezéssel, künn a zöld erdőben.

Reggeli 7 és fél órakor már telve volt a katolikus templom, hogy letennek elzengjék a bála-adó imát, amiért megengedte érniük, hogy az ötven év előtt, eléggé nem dicsérhető buzgóssággal, derék haz fiak által ültetett fa, a nemzeti népoktatás szép fája, erős gyökereket verve, nemcsak hogy virágzik, de évenként sok jó gyümölcsöt is terem; különösen pedig hogy a nemzeti eszmét, mely létrehozásának főindoka volt, ugyazólván teljesen megvalósítá.

A plebános főt. Hottovinszky Károly úr által bemutatott szent mise alatt a helybeli női dalkör és a férfi dalegyület tagjai, minden szép, jó és nemes ügynek e meleg pártfogói énekeltek Zelenka J. karnagy úr vezénylete alatt és pedig kitűnő szabatsósággal, igazi áhitatra keltőleg.

Innen a nagy közönség átvonult a Nemzeti iskolába, melynek újonnan feldiszlított s a kereszt jelvényével is ellátott torayáról, valamint a templom torayáról is nemzeti színű zászló hirdető a nap jelentőségét.

Az idő felettébb kedvező volt, amennyiben a nyári nap forró sugarait gyenge borulat törte meg, és így az ünnepi közönség zavartalanul foghatott helyet a tágas udvaron, szép rendben kijelölt helyeken. A terebályes eperfa alatt egy asztalka s mögötte az itt is közreműködő női dalkör kedves szép tagjai részére székek voltak felállítva; eőtől szemben zöld posztóval borított nagy asztal körül a kath iskolások tagjai és pedig annak egyházi és világi elnökei: a plebános és Harmos Gábor úr között szeretett derék alispánunk Scitovszky János foglalt helyet, kire viszonyítva jól esett az iskola történetének előadása folyamán hallanunk azon maradó érdemeket, melyeket hásonnévő nagybátyja, a bibornok esztergomi érsek szerzett magának es iskola lara tett alapítványa és évi segélyezése által.

De tartunk sorrendet.

Először is a női dalkör énekel, igen szép Arnyalás és harmóniával adván elő Kölcsey Hymnusát, melyet a közönség levett kalappal hallgatott.

Majd nt. Polák István segédlelkész úr, iskolánk érdemes titkártója, olvasá fel az intézetnek általa egybeállított ötvenéves történetét. Lapunk jövő számában egész terjedelműleg közölni szándékozunk e rák nézve felettébb érdekes monographiát, melynek felolvasása után az iskola jelenlegi kis növendékei énekeltek el a kath. egyház feje dicsőítésére írt pápahymnuszt, Szkladányi Károly karnagy úr physharmonium kísérete mellett.

a négy román énekes leányka, kik közül a legkisebbik hat éves a magyar népdalaival zajos hatást rendkívüli tetszést arat.

Legutoljára Ira Paine, az amerikai műlővő kapitányt említem. De már astán annál mesebb csodát igazán soha életemben nem láttam!

Ira Paine lelővi aranyórájáról a diót, hogy az órának baja esnék. lelő két üveggyolyót, melyeket ő maga egyszerre dob a levegőbe; lelő egyetlen fegyverből — anélkül, hogy újra töltené — egymástán 16 üveggyolyót 16 másodperc alatt; állóvíz az élére állított papírust; lelővi ragyogó szépségű nejlének fejéről a diót menetközben, stb. stb. Egy szóval Ira Paine elhomályosítja a meseit, legendák nagy hőseit; mert ily csodás dolgot még a legmerészebb képzelet se bír alkotni, mint amit Ira Paine a valóságban szemünk láttára megcselenek.

Mit írjak többet? Sólomosiigangató a világ mindenféle művész ritkaságait, eszmestereket, bűvészeket táncosokat és rendkívüliségeket sorba szerződtet; kitűnő borokat, kitűnő konyhát tart, sok oldalt előadásait este 8 óráig éjfélig szakadatlan egymástánban a legszórakoztatóbb élvezetet, mulatságot nyújtja. Azt mondom tabát, hogy nincs szűkség semmi hazafias buzgóságra, a dalcarnok magamagáért megérdemli a legnagyobb pártolást. A ki Budapestn jár, okvetlenül menjen el a magyar dalcarnokba, kellemesebben nem töltheti estjét sehol! A budapesti magyar dalcarnok a legkedvesebb s legjobb családli mulatóhely.

MÉHES MÁTYÁS.

Ezt követő programmezterleg a legújabb alapítvány átadása. Főt. Hottovinszky Károly plebános úr, ki maga is a Nemzeti iskolában nyerte elemi oktatását, igen határozott beszéd kíséretében nyújtá át Harmos Gábor elnök úrnak azon alapítványi összeget, melyet ő több, ma már a közélet pályáján működő, de egykor a Nemzeti iskolába járt polgártársaiakkal egyetemben, a mult hét folyamán összegyűjtöttek, a szorgalmas és szegény tanulók jutalmazása és segélyezésére.

Az elnök úrnak erre adott meleg hangu köszönetnyilvánása után férfi dalegyületünk rekeszté be a „Szózat” élénkelésével ez emelkedett ünnepélyt, melynek fényét emelték megjelenésükkel a kir. tanfelügyelő og. Komjáthy Anzelm továbbá a politikai hatóság, a városi előjáróság s a többi befellekezők és tanintézetek képviselői is.

A nap hátralévő részét vidám majális töltö be a podluzányi cseres erdő zöld fái alatt. Nem lehet tisztább gyönyör, mint látni a kis gyermekek mesterkéletlepl mulatozását, ujjongásait. De a nagy gyermekek is kitétek itt magukért mert a társas ebéd alatt egyéb önkényes adományozáson kívül, minden pohár köszönet egy frtyával lön megváltva, s ha elmondjuk, hogy ily kép ötvenhét forint gyűlt be iskolánk segélyalapjára, jellemzésül eleget mondunk.

A gazdag szonának pedig, valamint a nagyok erre következő tánczának csakis késő este lön vége.

Virágozzék a Nemzeti iskola, városunk és hazánk boldogságára, késő századokig. Reményi Károly.

Nemzeti intézet.

A nemzeti intézet június hó 3-án d. n. 5 órakor tartotta évi rendes közgyűlést Huszár László úr elnöksége alatt. A tagok meglehetősen számban jelentek meg. A kimerítő előki jelentés tudomásul vétele után a számadások vizsgáltattak fel. A mult évi bevétel volt 1539 frt, kiadás 791 frt, maradvány: 749 frt. Tőke nagyon: 15,300 frt. Ez évben a kiadás 977 frt 93 kr. előirányoztatott, melyből a tőkéhez csatoltatik 170 frt, tanúk jutalmazására kiutaltatik 600 frt, magyar tankönyvekre 100 frt. — Scitovszky János indítványozta, hogy a felvidéki magyar közreművelődési egyeslet értesítessék, miszerint, tekintettel arra, hogy e megyének nemzeti intézete majdnem háromszor akkora tőkével rendelkezik, mint a felvidéki egyesület, az ezen megyére eső évi adományait inkább a felvidéki megyék közt ossza fel, hol arra bizonyára nagyobb szükség van. Minthogy a hírlapokból tudomás szerzetett arról, hogy a felvidéki közművelődési egyesület jövő évi közgyűlést B. Gyarmaton forja megtartani; ezen kérdés akkora felebgyatlik. A nemzeti intézet a felvidéki egyesület 100 frtos alapító tagjává lett. Az elnök felkérésre, hogy midőn a felvidéki egyesület azon határozatról, mely szerint az egyesület B. Gyarmaton kívánja jövő évi közgyűlést megtartani, értesülést szerzendő, a szükséges intézkedések megtétele végett a közgyűlést hívja össze. Végül a választások ejtettek meg Titkos szavazat útján, megválasztott elnöknek: Huszár László, alelnöknek: Scitovszky János, jegyzőnek: Baintner Arnold, ügyészek: Dessewffy Elek, pénztárnoknak: Baintner Otto. A választmány tagjainak fele állépven, a választmány következő tagokkal egészítetteti ki, a m. Dessewffy Otto, Madách Károly, Balás József, Beniczky Árpád, gr. Degenfeld Lajos és Kacskovics Lajos urakkal. A választmány megmaradt tagjai: Sréter Alfréd, Reményfy József, Harmos Gábor, Garam Jenő, Komjáthy Anzelm és Fajnor Sándor.

Fiume a kiállításon.

A magyar tenger vidék gyöngye az országos kiállításon a közlekedési miniszterium csarnokának fő képrészében van bemutatva számos érdekes tárggyal.

A tengerészeti osztály nagy részét hajóminiták töltik be. A kirándulási csölokra szolgáló vitorlásról a nehebb szállítógőzösig mindegyik fajtából látunk valamit. Még a hadihajók róme, a torpedó sem hiányzik a mely különben flamei speciállitása, mennyiben egyik legjobb hirt torpedógyár Fin nében székel. A torpedó természetesen nagyszabású és a hajóra alkalmazva ki csuylított mintában van bemutatva. Az Adriában található halak gyűjteményének mindenkor legtöbb szemlélője akad. A fal mellett az állványokon elhelyezett különféle cikkekeknek, melyek a fiuméből exportáltak és oda importáltak árakat tüntetik fel, a nagy közönség kevesebb figyelmet szentel, pedig e keveset mondó igénytelen tárgyak képesik talán a fiumei kiállítás legjelentékenyebb tényezőjét.

Az üveggedényekben foglalt termények, gyarmatárk, az állványokon szerte fekvő fadarabkák Fiume kereskedelmi jelentőségét birdeik.

Hetven év előtt, 1814 ben, Fiumében mindössze 1415 vitorlás hajó fordult meg 24179 tonna tartalom

lepetéstől a másikba essem. Végül már szerettem volna az összes jelenvölleket sorba ölelgetni örömben!

A rendkívüli változatosság, a művészi elrendezés az egészen előmlő egészséges szellem, mind azt bizonyítja, hogy Sólomosi Elek művészi ambíciója és hazafias törekvése teljes tudatával, jeles avatottsággal és alapon ismeretekkel fogott nagyon szép feladata megoldásához.

A magyar dalcarnok személyzete valóban kitűnő.

Karmestere, Erdődi János, elsőrangú zenei erő, aki pompásan dirigál és sok izléssel tanítja be jó zenekarárt, Bokor József a derék, szakavatott művezető egyuttal igen jeles komikus, Dobocányi Gyula a vidék egyik legismertebb fiatal színésze, kacagató kupló énekes és nagyzerű színer színész; Lengyel József szép hangú népdékes; Nagy Jakab ügyes tili-könő virtuóz; és Jeczenzsky Lajos a szép ballet karmestere, tűzzel, bájjal, kedélyesen ropja a tánczot. A női énekkar meglepő összhanggal énekel, s gyűjtő dala it el is játza, a mi még nagy szinbázaknál is szenzáció tünemény lenne. És a női magán szereplők mind képesek kielégíteni a legfőlösigáztottabb várankzást is. Dally Lajza ígérően mosolygó francia énekesnő. Igazi francia elegancia jellemzi énekét, ruháit, mozgását versenytársa a magyar Berzsányi Blanka aki egyenlő kedveséggel és bájjal dalolja a magyar és francia verseket. Schiff Sarolta, Heko Lilla s a többiek szintén emelik a személyzet értékét, melyet megkoronáz a művész igazgató művésznő neje, Sólomayné, a társulat primadonnájai. Ezekhez csatlakozik

mal E hajók közül a tulajdonos rész 1336 szomszédos osztrák tengerpartról jött, a szicíliai királyság 37 hajóval, Görögország 2 hajóval, Anglia a közepetengeri birtokai 1 hajóval, az egy állam 32 hajóval és a török tengerpart 7 hajóval volt képviselve. Miként ezen adatokból látszik, a forgalom jóformán az Adriai tenger körén belül mozgott, messzebb fekvő vidékekkel Fiumének egyáltalában nem volt összeköttetése. Már a következő 1815. évben egy brazilai hajó is érkezett a kikötőbe, sőt Spanyolországba is utnak indult, egy, a mely azonban csak 149 tonna árut szállított. Fiume forgalma a jelen század első tizedeiben általában gyarapodott, de nem fokozatosan, mert egyes esztendőben visszaesés mutatkorik. A forgalmat a következő összeállítás mutatja:

	Érkezett hajó tonnataralom	Elindult hajó tonnataralom
1815.	1442 3086	986 27395
1884.	3066 477764	3127 575896

Az importált és exportált áruk értéke a következő volt:

Év	Behozott áruk értéke forintokban	Kivit áruk értéke forintokban
1874.	10,498,697	8,388,414
1884.	23,224,335	44,950,026

A bevitteli cikkek között megemlíti a következőket: A kávé importja 1874-től 1880-ig 5062 métermázsáról folyton csökkent 1848 métermázsára, de már 1881-ben a behozatal 12, 124 métermázsára volt, 1883-ban 26,243 métermázsára és 1884-ben ismét jóval kevesebb vagyis 13,265 métermázsára. A déligyümölcsök importja általában növekvőben van, a mi arra mutat, hogy a magyar kereskedelem kezd magát emancipálni a triestini közvetítéstől. Igen tetemes az importunk dohánylevelekben, különösen a fumei kir. dohánygyár számára; 1881-ben e részben legnagyobb szükséglet mutatkozott; ekkor ugyanis Fiumén át importáltunk 11,504 métermázsára török, 10,168 métermázsára amerikai és 805 métermázsára különféle dohánylevelet. Az amerikai és török dohánylevél importja az utolsó három évben növekedőben van. Fris zöldséget és gyümölcsöt is meglehetősen mennyiségben kapunk Fiumén át.

Kivitteli cikkeknek közt első helyen áll a liszt. Buzakivittelnk nagyon ingadozó és nem iránynul Fiume felé, sőt 1875-től 1881-ig 4 buza-import sokszorosan meghaladta az exportot, amint az a következő összeállításból is kitűnik:

Év	Import mm.	Export mm.
1875:	150,169	12,448
1876:	305,367	1,434
1877:	107,343	24,848
1878:	221,330	86,499
1879:	197,680	48,459
1880:	199,016	4,380
1881:	77,793	1,990
1882:	1,464	180,619
1883:	33,581	77,250
1884:	31,697	29,440

Messze vezetne, ha a sok száz árucikknek csak főbb piacait akarnók felsorolni a végre, hogy képet nyerjünk Fiume tengeri forgalmáról.

A m. kir. tengerészeti hatóságnak mindenesetre közönnettel tartozunk azért, hogy statisztikai adatok összeállításával és publikációjával ismertető kommentárt szolgáltatott a közlekedési csarnokban elhelyezett kiállításához.

Dícs-Jenő 1885. június 9.

Dícs-Jenő közvetlen szomszédságában fekvő a jó hírnevű Tolmács község f. hó 8-án lángok martalékává lett. Az eddig ismeretlen okból, délután 1 órakor keletkezett tűz, oly rohamosan terjed, hogy az elég széles utcáján hosszú háztorból, s mellék szöglet utcákból álló község, másfél óra lefolyása alatt, teljesen elhamvadott.

A tűz rohamos terjedését leginkább okozta a nagy mérvű fűtés, párosulva az ép akkor feltámadt sídhatlan kavargó széllel együtt. A szorgalmas és munkásságáról ismert lakosság pedig, majd teljes számban, a községtől jó távol eső földjeiken teljesítvén a kapásnövény munkát, mire haza érkeztek, nemcsak épület tetőzetek hamvadtak el, hanem a 69 tűzre jutott családoknak lakozóházak, előkamrák is majd mind beégett, ingóságaitól, élelmi szereiktől is megfosztattak.

Bár a negyedóra járásnyira fekvő Rótság községében székelő főszolgabíró hivatali személyzet a csendőrökkel együtt, először Balás Ferenc főszolgabíró úrral a helyszínen sietve jelentek meg, de a szükséges mentő munka erő, és vízhiánya miatt a község megmentésére kétféle körre nem működhetek. Azonban egyedül az erőlyes főszolgabíró Altal, a visipuskával teljesített műveletének tulajdonítható azon elért eredmény, hogy Perémi Gábor körőrvos legutoljára ledgett házának lakozói közül is a lángok martalékává nem lettek, hol odaadó erőlyt fejtett ki Nagy Mihály szolgabíró is.

Elhamvadott a dícses iskola épület is a tanítói lakással együtt, melyet a beégéstől mondhatom egyedül a rétsági tanító s később velem együtt Szabó Károly körjegyző s a helybeli községi bíró mentett meg, az illető tanító pedig családí ügyei végett Budapestre ment. De ugyancsak Szabó Károly körjegyző mentette meg a községiroda irattárát irományaival együtt, melyet hőiesen bátor elszántasággal egy dícséretre méltó dícs-jenő emberrel ragadott ki a már belül is égő szobából. A ledgett épületek apró kivételével biztosítva voltak.

Legtöbb kárt vallott Paskus regále bérlő és kereskedő, kinek lakozóház butorzatával, boltja és udvarában elhelyezett 100 hecto spiritusz pálinkája is megsemmisült, liter petróleum, s efféle bolti cikkekkel együtt.

A főbirtokosok, jelesül Illés Ödön ur, valamint gr. Forgách Antalné derék tisztartója, méltán érdemelnék elismerést, mert dacára annak, hogy már saját épületeik is égni kezdtek, megis családjaikkal igavonóikkal együtt, mint elsőek jelentek meg a tűz helyén.

De ugyan csak elismerést érdemelnek a rétsági petényi és pusztaszentlék főbirtokosok is, kik fecsen-dőikkel szintén családjaikkal s iga vonóikkal siettek a színhelyre oltásaikkal erőlyesen közreműködendők.

E jó hírből állott szerencsétlen község lakossága midőn a legközelebbi mult máj. havában, a fagy által nagy részben, szépen mutatkozott szálló terméseiktől most pedig e tüzeset által lakhelyeiktől, butoraik, gazdasági eszközeik, s élelmi szereiktől fosztott meg, méltán megérdemli, ha felkiáltó „Siralmas jajjaik” e megye területén lélező jó lelkű ember barátok előtt szánalomra méltó viszhangra találjanak!

Ember áldozat nem esett, míg eltemben 3 drb. szarvasmarha, több sertés, és szárnyasállat lón lángok martalékává.

Oroszy Pál,
ref. néptanító.

H i r e k.

Simor János hercegprímás ő eminenciájánál e napokban tiszteltet a hontmegyei küldöttség br. Majthényi László főispán úr vezetése mellett, megköszönvén a nagylelkű primás azon áldozatkészségét, melyet a Szondy-émlék létrehozásánál kifejtett. Ez alkalommal adatott át az arany emlék-érem is.

Frideczky Lajos törvényszéki elnök úr a mult héten a losoncsi kir. járásbírságot vizsgálta meg.

Önmagát dícsérő tett. Az iparos iskola az évi költségvetése illetve ennek állami segélye oly annyira lecsökkent, hogy a már évek óta szokásos kiváló iparos tanulók jutalmazása ez évben már már elmaradt volna, ha az ip. iskolai bizottság lelkes elnöke tek. Reményfy József úr 1 drb. arany adományozása által a bizottság többi tagjait e célra nem buzdítja. A szép példát nyomban követte Bachár 5 frt, Manósy Alajos 5 frt, Guttmann István, Fábry János és Petrovics Mátyás 1—1 frt adományozással. A jutalmak a vizsga alkalmával lesznek kiosztva.

Nyitran! Rottberger Gyula honvédbadapród és Heill Károly testőregéd az isralita hitről a keresztény kltre törték át s a rom. kath. vallást vették fel. Ez volna a leggyökeresebb és legszelvidebb megoldása az antisemita kérdésnek.

A b-gyarmati önkéntes tűzoltó egyesület tavaszi mulatsága. Mint előbből jelezve volt a helybeli tűzoltó egyesület nemcsak évenként s szokott mulatságát akarta mult hó 31-én megtartani, de egyessive az előzetest a hasznossal ez alkalommal begyűlendő ösz szegből szereit is gyarapítani ohajtotta. Ezért lett ezen ünnepélye oly terjedelemben rendezve. Az egyesület ösz tetlen bizalmát bírva a közönségnek, ennek minden rétege igyekezett gyámulolati ez egyesület nemesszereit. Megértette közreműködésre való felhívását a működvelő társulat meg a két dalárda is. S így lett az egy napi mulatságból kettő. A működvelők által máj. hó 30-án előadott „A nyolczadik pont” két felvonásos vígjáték, szereplői Bakó Istvánné urnő, Lévai Mariaka urnő, Vatter Gyula és Lengyel Sándor urak szakszerűen adták szerepeiket. Dalárdáink darabjai pedig szinte nem szorulnak dícséretre. Az ünnepélyekhez az idő kedvezett 31-én a nap ragyogón kelt fel s a láthatárt egyetlen felhőseke sem tarkítá; el is oszlott azonnal a kétely s az egész város lakossága mint egy villany ütőre ki a zöldbe vágyott. A 8 órai sikerült s minden részletében kivitt diszgyakorlat rohamtámadással a színházgára már a város színe java előtt tartatott meg. 10 órakor vonult ki Hanszly Márton főparancsnoka élén Nyíresre az egyesület itt már kézen várta minden, a nagyérdemű közönség

adakozásából felállított dícses bazár egy nagyobb, s egy azialt kugliss, s főbört lövőpálya két csatlakozással, a konyha, bor előrusító sátor. Harmos! Gábor egyleti elnök, s a megye tisztviselőinek és a város előkelőbbjei valamint az egyesületi tagok által körüli állt azial utolsó fogása alig költetett el, már is a közönséget szállító fogatok egész sora kigyózott a helyszínerre hol dícses lámpásokkal díszített tágas táncsz. helyen csakhamar kedv áradatban öszött a tánczó fiatalok nagy serege. A négyest 50 pár tánczolta. Az ég azonban e bőkezűen adott egy látszik csakhamar meg is sokallotta, mert alig hágott a kedv teljes fokára fel már is a nap távozólal bucsuzóban intett, de a jó kedv miben sem gátoltatva folyt míg a késő éjjel rendezett a jól sikerült tűzijáték eltűnő szikráival pompáztak. Éjfélfelé lassan fogyott a közönség mintegy osonva nehogy a maradék jó kedvét távozásával lohaszsa. A közönség édes emlékeiktől elteltén csak is éjféli órákban oszlott a szellemes Nyíres erdőből. (W.)

A hontmegyei gazdasági egyesület állatkivállítása a mult héten ment végbe. A kiállítás eredménye nem mondható sikerültnek, mi főleg annak tulajdonítható, hogy a pártusa még a gazdasági egyesületbe is behurcoltatott. A kiállítást megyénk állapánja is megálltógatta.

A mult közg. biz. ülés határozata szerint következő községek részesültek adó leírásában: Terecke 393 frt 32 kr., Szátok 938 frt 1 kr., Horpács 42 frt 58 kr., P. Berki 158 frt 9 kr. A. Bondony 86 frt 46 kr., Szente 106 frt 5 kr., A. Szécsényke 66 frt 1 kr., F. Bondony 63 frt 69 kr., Zsély 620 frt 4 kr., Szklabonya 54 frt 26 kr., Kisjufalu 116 frt 63 kr., Kálnó 446 frt 83 kr., K. Garab 194 frt 66 kr., N. Daróc 163 frt 63 kr., Pincz 57 frt 32 kr., Kereszter 72 frt 44 kr., Ip. Bolyk 90 frt 89 kr., Endrefalu 383 frt 5 kr., Felfalu 249 frt 13 kr., Dolány 254 frt 18 kr., Pilyi 468 frt 25 kr., Z. Róna 21 frt 57 kr., Baglyasallya 49 frt 11 kr., Palotás 231 frt 33 kr., Héhalom 385 frt 78 kr., Bágyn 151 frt 90 kr., Dengeleg 44 frt 63 kr., M. Syelle 314 frt 10 kr., Kasár 77 frt., H. Terenne 38 frt 46 kr., Jóbbágyi 180 frt 37 kr., Megyer 266 frt 28 kr., Dics. Jdó 101 frt 26 kr., Tolmács 66 frt 78 kr., A. Róna 9 frt., Baglyasallya 25 frt 80 kr.,

Halálozás. Hankus Lajos pálfalvai földbirtokos hossza szenvedés után jun. 6-án 58 éves korában jobblétre szenderült, jun. hó 8-án kísértetett öröknyugalomra. — B. Gyarmaton Binner Ferenc közbecsülésben állott iparos 76 éves korában elhalt, s nagy rész-mellett a mult szombatn temetettet el. — Béke hamvaikra!

Állat egészségügy. A m. kir. belügyminiszterium tervbe vette az állat egészségügynek még ez évben végrehajtandó államosítását, s valószínű, hogy nemokára 250 állami állatorvos fog kinevezetni.

Meghívás. A nórádm. tantestület sziráki köré Szirakon 1885 évi június 22-én d. e. 10 órakor gyűlést tart melyre a tagok és tanügybarátok tisztelettel meghívotnak. Tárgyak: Honcsai Sándor és Igas Antal urak előadása, a magyarországi tanítók árva házájának javára gyűjtendő adakozások aláírású ivének kiosztása, több fontos ügynek tárgyalása. Vanyarcz 1885. jun. 5-én. Osztróka Lajos körlelők.

Értesítés. Deme Károly hatvani 8 osztályu nyilvános leánynevelő intézetében a vizsgálatok I. év június hó 24. és 25. fognak megtartatni a következő rendben 24-én d. e. rom. kath. és isz. vallásban, ésmantan és az I. II. III. osztályokban a többi tárgyak; d. u. természettudományok. 25-én d. e. nyelv és történet tudományok; d. u. 2—3 ig zongoravizsga, 3-tól zártnépepély.

Vizsgák. A b-gyarmati polgári iskolában az ez évi osztály vizsgák I. hó 15, 16, 17, 18 s 19-én; a leányiskolai vizsgák I. hó 22, 23 s 24-én fognak megtartatni. Magántanulók vizsgája 25-én s a tanév záró ünnep 28-án lesz. A vizsgákra a szülők s tanügybarátok tisztelettel meghívotnak. — A helybeli városi lyariskolában a vizsga június hó 14-én tartatik, s pedig d. e. fél 11 órakor a II. III. osztályban és d. u. 2 órakor az I. és előkészítő osztályban. A tanulók kézi munkái, rajzai s írásai közszemlőre lesznek kitéve.

Szabó László családja javára Kovács B. vanyarczi körjegyző úr 1 frtot adományozott. Ez öszeg is átadatott. (Az eddigi adakozás 11 frt.)

A b-gyarmati önk. tűzoltó egyesület mult hó 31-én a nyíres erdőben tartott tavaszi mulatsága a kedvező idő folytán igen sikerült. A mulatság tisztajövedelme 165 frt 29 kr volt. Középásmaradvány és feltűzhetősekből befolyt 45 frt 20 kr és p. Seitorvsky János 5 frt, Hanszly László Sándor 4 frt, Ruszinkó Antal Szécsény 3 frt 50 kr, Kék László 3 frt 60 kr, Prónay Béla 3 frt 50 kr, Molnár János 3 frt, Szentiványi Sándor 2 frt, Vannay Ignác 1 frt 50 kr, Benkó József, N. N., M. S., Králik István, Felsenburg Már, Gazdik Lajos, Weiss Salamon, Fáy Árpád Lucsáky Sám.

